

været bange for Loven og fundet den principiel urigtig, ſkal være Banſelighed ved at ſaae foretaget Forandringer, derſom de ſkulde viſe ſig nødvendige. Jeg har allerede tidligere ubtalt og jeg gjentager det her, at jeg naturligtviſe ikke venter, at nogen egentlig Guldbalder med Et ſkal oprinde enten for Huſmandsklaſſen eller for andre mindre Landbrugere; men jeg venter ganſke ſikkert, at Loven vil være en Støtte for dem, der ſelv vilde Noget, men ogſaa kun for dem, thi dem, der hverken have Kapital og heller ikke vilde Noget, kan i Virkeligheden ingen Lov hjælpe enten i den ene eller i den anden Retning. Alſaa, kun for dem, der mangle Kapital, men have Villie, haaber jeg, at Loven vil være en god Støtte, baade i ſocial og økonomiſt Henseende. Jeg anbefaler alſaa Lovforſlaget med den Fortryſning, at Udførelſen af Loven maa blive god, og at den hſtiterede Indenrigsminiſter, der jo har ſaaet mange Bemyndigelfer og Rettigheder ved Loven, maa ſaae Lykke og Held med at udføre den paa en ſaadan Maade, at man fra deres Side, ſom have været Modſtandere af den, ſiden maa komme til Erkendte af, at man tog alligevel fejl i denne Modſtand, ligefom man kan have taget fejl paa andre Punkter, hvor man har gjort Modſtand.

Ville: Ogſaa for mig er der ganſke viſt i de Betragtninger, ſom ere gjorte gjældende i det andet Thing med Hensyn til denne Sag, Et og Andet, ſom ikke ſtaar mig tydeligt og klart, men jo mere man er Ven af dette Lovforſlag, deſto mere Opfordring turde der dog være til at dvæle ſnarere ved det Flertal i Landſthinget, der har bevilget Loven, end ved det Mindretal, der har modſat ſig den. Den ſtore Banſelighed, ſom Lovforſlaget har haft, knytter ſig upaatvilelig alene til Statsgarantien, og det forekommer mig, at man ikke med nogen Billighed kan reſe Indvendinger imod dem, der have haft Betænkelighed ved Anvendte af denne Fremgangsmaade. Det var en Overveieſe, ſom var nødvendig, om de Motiver, ſom kunde tale til Fordel for Lovens økonomiſte Brugbarhed, kunde opveie de Betyrninger, ſom kunde knytte ſig til Anvendte af et ſaa nyt Princip, og det er egentlig ikke noget ſaa Betyrderligt, at denne Overveieſe kan have ledet Folk ſnart til den ene ſnart til den anden Side, uden at der derfor er nogen Forſkel i den Barne og den Interette, hvormed de omfatte de Samfundsklaſſer, ſom vi haabe, at denne Lov ſkal komme tilgode. Blandt de Ting, ſom jeg for mit Bedkommende forundrer mig over, er den, at ikke Landſthinget, naar ſaa mange Medlemmer have opfattet Spørgsmaalet om Statsgaranti paa den Maade, ſom de have, har anſet det for rigtig at ſtabe en noget ſtørre Betyrrelſe i Forvaltningsformerne for de nye Kreditkaſer, og at ikke Tanken om at lade Regjeringen være direkte repræſenteret i Be-

ſtyrelſerne for diſſe Foreninger har fundet nogen Tilſlutning i det andet Thing; men ſaaledes gaar det jo, Enhver holder meſt af ſine egne Børn, og da nu jeg havde ſtillet Forſlag i den Retning ved forrige Behandling, er det jo ganſte naturligt, at jeg fortrinſviſ har rettet mine Tanker derpaa. Ogſaa jeg beklager, at Grændſen er bleven nedsat fra 5,000 til 4,000 Kr., og jeg gjør det af flere Grunde. Førſt og fremmeſt er det, fordi det er min Overbeviſning, at Statskaſen vilde have haft en viſ Betyrrelſe netop deri, at man havde medtaget Eiendomme paa indtil 5,000 Kr., og dernæſt er det, fordi det er min Tro, at Adminiſtrationsudgifterne vilde blive ikke uvæſentlig lettede netop for de mindſte Laan, naar man kunde gaa op til de høiere. Imidlertid, efterſom Sagen ſtiller ſig, tror jeg heller ikke, at der er nogen Grund til at forlade de 4,000 Kr. Lad nu Loven komme ud med denne Grændſe, og lad os ſe, hvorledes den vil arbejde. Uheldigt er det forſørgt, at denne Nedſættelſe er ſket, ogſaa af den Grund, at der derved er ſtabt et Præcedens med Hensyn til den eventuelle Lov om Kjøbſtadeiendomme, thi der vil en Grændſe af 5,000 Kr. være end mere pſſelig, end den er det for Landet. Der er imidlertid i det andet Thing gjort en Betragtning gjældende, ſom det forekommer mig, at der er nogen Opfordring til her at optage og gaa lidt videre ind paa, i hvorvel jeg erkender, at det ikke her kan være Stedet til at komme ind paa en udførlig Drøftelſe deraf. Man har nemlig i det andet Thing fremhævet ſom en Anke mod denne Lov, at den indeholder et Præmietyſtem for Udparcellering, og man har betegnet dette ſom en Skyggeſide ved Loven, idet man næſten ſynes at frygte for, at den vil give Signalet til, at de ſtore Eiendomme i Landet ſkulde blive ſplittede ad i en Mængde ſmaa Parceller. Jeg tror for det Førſte, at ſaalænge vor Lovgivning forſørgt er, ſom den er, og ſaalænge Samfundstilſtanden i det Hele er, ſom den er, er der ikke nogen ſærlig Grund til at være bekymret for, at de ſtore Eiendomme ſtulle forvinde og opløſe ſig i lutter Eiendomme, ſom ſaldt ind under denne Lov. Naar man ſaa ſtærkt har betonet, at det var en Skyggeſide ved Loven, at den bidrog til at fremhjelpe Udparcellering, maa jeg tilſtaa, at jeg ikke ſer Sagen i det ſamme Lyſ. For mig er en ſaadan Begunſtigelſe ſom den, Loven giver, naar den rettes paa Udparcellering, ikke nogen Svagheit, men netop en Fordel. Thi er det end paa den ene Side ganſte viſt, at vort Landbrug ikke paa nogen Maade kan undvære det ſtore Agerbrug, hvor den egentlige rationelle Dyrkning gaar i Epiden, og hvor den ſtore Produktion søger at iklæde ſig ſaadanne Former, ſom i det Hele for vort Land maa ſiges at være de fordelagtigſte, ſaa er det paa den anden Side en Sag af ſtor Samfundsbetydning og tillige af agronomiſt